

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

Семенов Ігор Сергійович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

В умовах жорстокої війни, розв'язаної росією проти України, процес формування духовно-ціннісної сфери молоді став надзвичайно важливим завданням. Це пріоритет для українського суспільства, адже саме молоде покоління буде творити майбутнє нашої країни. Тому важливо, щоб молодь мала чіткі орієнтири, розуміла цінність любові до батьківщини, самовідданості, людяності та інших чеснот. Це заповука успішного майбутнього України.

Духовно-ціннісна сфера особистості не є статичною. Вона постійно розвивається, змінюється під впливом різних факторів і є суто індивідуальною для кожної людини. Духовно-ціннісна сфера, на мою думку, відіграє важливу роль у житті особистості, даючи їй опору, сенс життя, орієнтири для поведінки.

Духовність є багатоаспектним поняттям, яке формується через мораль, мистецтво, релігію, філософію та науки. Духовні цінності – це втілення в світоглядних орієнтаціях людини сподівань, прагнень, ідеалів, духу народу, осмислення гуманістичної мети людської життєдіяльності, що визначає спрямованість особистісних потреб, бажань і зумовлює її провідний вибір в процесі життєдіяльності. Вони є важливою складовою в структурі людської свідомості і самосвідомості та обумовлюють визначальні риси людини, її характеристики як особистості [3, с. 31].

Система ціннісних орієнтацій є основою характеристики сучасного суспільства, тому, розширюючи визначення І. Мельничук, зазначимо, що, ціннісні орієнтири являють *собою* функціональну одиницю духовної сфери та є складним соціокультурним та соціопсихологічним феноменом, який характеризує соціальні типи особистості, спрямованість і зміст активності особистості, вибіркове ставлення людини до матеріальних і духовних цінностей, систему її настанов, переконань, уподобань, виражених у свідомості та поведінці [2, с. 56]

В основі формування духовно-ціннісної сфери молоді лежить процес культурного самовизначення особистості, на який впливають усі глобальні проблеми сучасності та масова культура, що розповсюджується через засоби масової інформації та комунікацій. Даний процес набуває особливої актуальності в умовах вищої школи. Оскільки вона є інституцією, яка повинна відповідати духовним запитам молоді, забезпечувати її професійне становлення.

Сьогодні заклади вищої освіти мають задовольняти соціальне замовлення не лише у підготовці висококваліфікованих фахівців, а й виступати провідним центром формування інтелектуальної, творчої, наукової еліти з усталеним

моральним імперативом, духовними ціннісними орієнтаціями, гуманістичним світоглядом та національною самосвідомістю. Основною метою вищої освіти має стати розвиток людини і громадянина з розвиненою духовно-ціннісною сферою. Це підготує молодь до розумного життя в обставинах постійної зміни моральних і етичних цінностей. Допоможе залишатися вірною закладеним ціннісним орієнтирам.

Працівники вищої школи мають протягом навчально-виховного процесу формувати у молоді належні світоглядні позиції та ціннісні орієнтації. Для цього у здійсненні та реалізації форм освітньо-виховної діяльності можна використовувати такі методи формування духовної культури студентів, як: формування свідомості, досвіду суспільної поведінки, організація стимулювання та мотивації діяльності і поведінки, контроль, самоконтроль та самооцінка у вихованні. В межах ВНЗ можуть застосовуватися емпіричні (тренінги) та дидактичні методи навчання, а саме [1, с. 113]:

1. Просвітництво – здобуття знань про культуру.
2. Орієнтування – розгляд різних форм поведінки у ситуаціях, що найчастіше зустрічаються.
3. Моделювання – метод навчання, орієнтований на отримання знань з урахуванням дослідження штучних моделей (умовних зразків, схем і процесів).

Важливу роль у процесі духовно-ціннісної сфери молоді також відіграє взаємодія з однолітками, коли молоді люди долучають один одного до свого внутрішнього світу – думок, інтересів, захоплень. Саме дружні відносини створюють сприятливі умови для осмислення та власного розуміння головних компонентів духовно-ціннісної сфери. Тому пріоритети у навчально-виховному процесі мають бути спрямовані на орієнтацію на діалогічне суб'єкт-суб'єктне спілкування на всіх видах занять, використання групових та індивідуальних творчих завдань, поєднання проблемних методів із оціночними, що створюють ситуації духовного об'єднання серед студентів, активізації їх духовної діяльності.

І хоч нам випало жити в складний час, але це також час великих можливостей. Адже сьогодні український народ демонструє всьому світу свою стійкість, єдність і незламність. Ці якості є свідченням того, що ми на правильному шляху – шляху утвердження власних національних інтересів і розвитку духовно-ціннісного потенціалу нації.

Список використаної літератури

1. Лаппо В. В. Формування духовних цінностей студентської молоді в координатах системного підходу. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 3. С. 111-123.
2. Мельничук І.Я. Ціннісні орієнтації як чинник розвитку духовного потенціалу в підлітковому віці. *Теорія і практика сучасної психології*. Вип. 4. Т. 2. Запоріжжя, 2019. С.55-61.

3. Шевченко Г. П. Виховання – процес людинотворчості, культуротворчості, духотворчості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*: зб. наук. праць. Східноукр. нац. ун-т імені В. Даля; гол. ред. Г.П. Шевченко. Луганськ : Видво Східноукр. нац. ун-ту імені В. Даля, 2015. Вип. 3(66). 304 с. С. 288–299.

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін, Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна.

Додусенко Андрій Вікторович, юрист-правознавець, спеціаліст з організації перевезень та управління на транспорті, вступник на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 033 – філософія, м. Одеса, Україна.

ФІЛОСОФСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛІЗМУ

На виборах в різних країнах світу останніми роками перемагають політики, яких у пресі називають "популістами". Сам термін "популізм" походить від лат. *populus* (народ) й позначає здебільшого політику, яка апелює до широких народних мас, обіцяючи їм швидке й легке вирішення найактуальніших соціальних проблем. В основі популізму лежить прагнення тієї чи іншої політичної сили завоювати широку суспільну довіру та підтримку мас, сподобатися народові. При цьому реальні цілі політиків-популістів (боротьба за владу, збагачення, впливовість тощо), як правило, прикриваються соціально-привабливими ідеями та гучними лозунгами.

Популісти будують свою риторику на артикуляції соціально-економічних інтересів звичайних людей. Багато дослідників популізму, починаючи з 1980-х, розглядають його як стиль політичної риторики, який ставиться на службу найрізноманітнішим ідеологіям. Поняття "популізм" використовується із негативною конотацією і найчастіше вживається для позначення політики "загравання влади з народом" для забезпечення популярності, що нерідко супроводжується демагогічними гаслами та необґрунтованими обіцянками, у поєднанні з поверхневою (удаваною) критикою "верхів", "фінансової еліти", "олігархічних кланів", "чинної влади", "попередників" [2, с. 74].

Чимало популістів представляють себе захисниками окремих регіонів або окремих соціальних груп, наприклад, робітників якоїсь індустрії чи сфери послуг, аграріїв, "бюджетників" чи підприємців, чоловіків чи жінок, працюючих або пенсіонерів, міських або сільських жителів, релігійних громад, представників тієї чи іншої раси, етносу, меншини, працівників певної галузі, тощо. При цьому риторично популісти тяжіють до використання хибної дихотомії (за принципом «або такий варіант, або такий - третього не дано»), що

TRANSFORMATION OF THE VALUE SYSTEM IN THE CONDITIONS OF VIRTUALIZATION OF SOCIETY	
Семенов Ігор Сергійович	121
ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	
Стовпець Олександр Васильович, Додусенко Андрій Вікторович	123
ФІЛОСОФСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛІЗМУ	
СЕКЦІЯ 5. ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ ПАРАДИГМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
Аксьонова Віра Ігорівна	127
ГНОСЕОЛОГІЯ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	
Бушулян І. О., Петінова Оксана Борисівна	130
СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА» ТА «МІФ ПРО СІЗІФА»)	
Дилян Анна Віталіївна, Врайт Галина Яківна	137
ПОЛКУЛЬТУРНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
Кадієвська Ірина Аркадіївна	140
ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ	
Консицька Анастасія, Нівня Ганна Олександрівна	142
ПАРАДОКС В ЛОГІЦІ ТА МАТЕМАТИЦІ	
Пустовойт Дар'я, Петінова Оксана Борисівна	144
«ГРАД БОЖИЙ» - ЯК МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В ТВОРЧОСТІ АВГУСТИНА	
Русалова Олександра, Петінова Оксана Борисівна	148
РОЗДУМИ Р.ДЕКАРТА ПРО СПЕЦИФІКУ ПІЗНАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «РОЗДУМИ ПРО МЕТОД»)	
Топор Надія, Петінова Оксана Борисівна	152
ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ “СПОВІДЬ” АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА)	
Чумак Єгор Олександрович, Поплавська Тетяна Миколаївна	159
ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА АСКЕЗА І ДОВІЛЬНА ДІЯ (САМОТВОРІННЯ)	
Шабатура Євгенія Андріївна, Врайт Галина Яківна	161
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	

СЕКЦІЯ 6. ФІЛОСОФІЯ СИНЕРГЕТИКИ